

Conclusions

Maricarmen Tapia, Mercè Tatjer, Emanuela Bove, Oliver Sutton, Vicenç Casals, Jerónimo Bouza

Fa poc més d'un any va sortir a la llum pública el conflicte generat per les transformacions iniciades al Port Vell de Barcelona. Per complementar i recolzar les mobilitzacions ciutadanes sorgides arran d'aquests fets, el grup Ciutat-port va començar els treballs de localització, documentació, anàlisi i discussió dels processos de transformació que, de forma separada però simultània, s'estaven projectant sobre tota la zona portuària.

Es va elaborar un mapa amb la localització i documentació de més d'una dotzena de grans projectes que afecten una gran part del litoral i la zona més emblemàtica de la ciutat; es va documentar el patrimoni afectat i es va celebrar un seminari, amb la participació de professionals i representants dels moviments ciutadans i acadèmics, per analitzar les dinàmiques de transformació a la vora marítima.

A partir d'aquesta experiència, s'han constatat les carències d'aquests projectes per mantenir l'equilibri entre l'activitat turística i la quotidianitat veïnal.

Aquestes insuficiències posen en evidència la necessitat de conservar els usos del front marítim i preservar –no només explotar– el patrimoni paisatgístic i cultural; de definir quin és l'interès funcional i econòmic, però també simbòlic, que té el litoral de Barcelona a escala local, nacional i internacional; d'utilitzar les infraestructures existents per a les noves activitats que es proposen i donar satisfacció a la demanda d'ocupació amb menors costos i sense destrucció del patrimoni; d'aclarir, finalment, l'estat de les edificacions i les demandes immobiliàries a la llum de les necessitats reals actuals.

Les transformacions que implicaven els projectes proposats obviaven tots aquests requeriments i molts altres emparats per les lleis i ordenances.

A més, durant l'any 2013, es va modificar la legislació que garantia l'equilibri entre els interessos particulars i el bé comú: modificació de la Llei de Costes –Llei 2/2013 de 29 de maig- i del Pla d'Usos de Ciutat Vella -24 de juliol de 2013-; unes modificacions efectuades amb una absoluta falta d'informació, de transparència i de participació. Aquests canvis plantegen un interrogant sobre qui són els agents amb el poder necessari per provocar-los.

Aquestes dinàmiques responen a l'afany d'obtenir plusvàlues i estan representades per agents, que poden ser individus o grups de persones que actuen dins d'estructures organitzades. Per entendre a quins interessos serveixen els actuals processos de transformació del litoral de Barcelona i quins serien els impactes econòmic, social, cultural i patrimonial, és necessari desentrellar l'entramat que ho fa possible i elaborar l'organigrama que ho faci visible.

Es proposen diverses preguntes sobre cadascun dels aspectes que considerem de major interès. Cada pregunta, com a plantejament explícit d'un problema, pretén incitar a la reflexió i a la cerca col·lectiva de respostes.

Les nostres preguntes

Què pretenen

A quines necessitats i interessos responen aquests projectes?

.....

Agents involucrats

Quines són les persones i les entitats implicades, i quines són les seves relacions transversals i amb les institucions?

.....

Mecanismes i ús dels recursos

Quin paper tenen els agents responsables de l'aprovació dels projectes i com s'usen els recursos financers, legals i els mitjans de comunicació?

Quant costen a la ciutat les infraestructures i el manteniment de cada projecte?

.....

Els impactes

A quin model de ciutat respon el conjunt de projectes al litoral de Barcelona?

L'impacte urbà, social i cultural, justifica aquests projectes?

Inversors i ciutadans: qui guanya i qui perd.

.....

Identitat, cultura i patrimoni

Els projectes de reforma del litoral de Barcelona i els seus impactes, conserven o contradiuen els valors expressats per la UNESCO i subscrits per l'Estat espanyol i per la legislació catalana?

Podem seguir considerant patrimoni només els elements aïllats o hauríem de considerar la franja litoral en el seu conjunt?

.....

Qui decideix

Per què la informació sobre aquests projectes és tan escassa i de difícil accés?

Per què no hi ha hagut consulta als veïns més afectats, i a la ciutadania en el seu conjunt, en cap fase dels projectes?

Per què no s'han atès les demandes de la societat civil davant d'aquests projectes

Davant dels interessos especulatius, és possible pensar en una transformació del litoral que reculli el passat com un esforç col·lectiu que ha creat una relació ciutat-mar i ha dotat a Barcelona d'una identitat pròpia?